

Výstupy z konference Evropské komise k završení veřejné debaty k budoucnosti Společné zemědělské politiky EU po roce 2013 (Brusel 19. a 20.7. 2010)

Průběh konference

Konferenci zahájil komisař pro zemědělství a rozvoj venkova **Dacian Cioloș**, který krátce shrnul hlavní cíle restrukturalizace SZP v nadcházejícím období. Konference představovala neformální ukončení veřejné debaty vedené s cílem získat co nejširší představu o náladách a názorech na toto téma nejen od vlastních zemědělců. Při nelehkém úkolu identifikovat klíčové linie pro následné konkrétní kroky na legislativním poli, vychází Komise z takřka 6 000 příspěvků z celé EU-27. Výsledná reflexe bude nyní pečlivě analyzována a postupně prioritizována s ohledem na nejbolestivější místa dosavadního pojetí SZP. Společným jmenovatelem je zcela neoddiskutovatelně snaha nalézt co nejvíce argumentů podtrhujících legitimitu pojetí SZP a poukazujících na její zásadní roli při konstrukci budoucí Evropy a ve vztahu ke Strategii 2020. Komisař se zaměřil zejména na otázky konkurenceschopnosti, vyrovnání příjmů zemědělců, cenové volatility a pojištění a pozice producentů zemědělských organizací. Tématem rozhodně bude i klimatická změna v souvislosti s intenzivní zemědělskou výrobou a „public goods“ ve vztahu k environmentálním aspektům obecně. Opomenut nezůstane ani sociální rozměr rurálních oblastí a diverzita a kvalita regionálních produktů.

Předsedkyně Rady, belgická ministryně **Sabine Laruelle** nad rámec komisařova vystoupení dodala důraz na potřebu pochopení skutečné přidané hodnoty SZP a mimo jiné vyzdvihla úlohu a perspektivu mladých farmářů. Připomněla kontinuitu debaty o SZP započatou již za CZ PRES (přímé platby). Neformální zemědělská Rada v La Hulpe ve dnech 19. – 21. září představí závěry z konference a otevře cestu k oficiální diskusi v rámci Rady, kterou odstartuje Sdělení Komise koncem tohoto roku.

Předseda zemědělského výboru EP **Paolo De Castro** se zaměřil více na potřebu efektivněji prosazovat přínosy SZP v celosvětovém měřítku a v EU tuto politiku prezentovat namísto úzce zaměřené sektorální dimenze spíše jako službu pro všechny občany bez rozdílu. Také EP klade důraz na environmentální stránku a potřebu více vnímat specifitu evropské zemědělské produkce.

Paul STAMPLER – What polls and surveys tell us?

- představil hlavní výsledky speciálního Eurobarometru k SZP zveřejněného v tomto pololetí.
- 90% populace se domnívá, že je SZP důležitá či velmi důležitá, ale zároveň 57% připouští, že má velmi nízké povědomí o SZP, například v porovnání s jinými aktivitami Společenství /např. Erasmus/. 59% populace považuje za hlavní prioritu SZP zajištění zemědělské produkce ve vysoké kvalitě a bezpečnosti, 49% zajištění přijatelných cen, 41% zajištění životních podmínek farmářů. Oproti tomu jen 25% považuje za zásadní potravinovou soběstačnost EU.
- V nekvantitativním výzkumu naopak za priority většina označuje zajištění potravinových dodávek, dodávek pro průmysl a udržení života na venkově. Nejméně vnímané jsou priority k zajištění ekologických funkcí zemědělství.

- Většinová veřejnost nevnímá dostatečně provázanost udržení přírodních podmínek ve vztahu k SZP. Nicméně 82% se přitom ale domnívá, že by měli být farmáři podporováni z veřejných zdrojů při řešení problematiky klimatických změn.
- Hlavními argumenty veřejnosti k udržení zemědělství jsou u 56% produkce potravin a welfare. Na druhou stranu selháváme ve vnímání vazby mezi životním prostředím a udržením krajiny a SZP.
- Jen 3% populace je pro plné zrušení finanční podpory zemědělcům. 83% populace se naopak nebrání potřebě veřejné podpory.

Miroslav DRYGAS – What the debates tell us? – viz příloha

- V rámci veřejné diskuse se EK sešlo celkem **5473 příspěvků** od veřejnosti, **93 od zástupců odborné veřejnosti**, **80 příspěvků od think-tanků** a výzkumných institucí a **36 příspěvků od ENRD** /European Network for Rural Development/. Diskusi ovládly plně **DE (1440), PL (1053), FR (788), LV (463), AT (399), ES (376) a BE (180)**. Zejména AT a LV dosáhly v poměrném zastoupení příspěvků významně nadprůměrného počtu vzhledem ke své velikosti. CZ skončila s 19 příspěvků na 19. místě.
- **Příspěvky odborné veřejnosti** vykazovaly převažující zaměření na specifické body budoucích reforem. **Think-tanky** se zaměřily spíše na zasazení SZP do širšího kontextu priorit společnosti.

Adrian NEAL – výsledek z dialogu ENRD /European Network for Rural development/

- Hlavní sdělení z ENRD diskusí jsou: udržení 2. pilíře SZP, zlepšení targettingu na místní a regionální podmínky (tj. regionální plánování), posílená integrovanost a koherence politik /komplementarita a překryvy EAFRD, ERDF, ESF, EFF/, vyšší flexibilita při implementaci, více důrazu na veřejné statky /zvýhodnění malých farmářů/, posílení nástrojů na investice do „zelených“ technologií a v potravinářství zejména vyšší podpora propagace a nástroj zaměřených na uvádění produktů na trh.

Kostas STAMOULIS – FAO

- Do roku 2050 ukazují závěry FAO, bude těžké zajistit potravinovou bezpečnost. SZP může významně přispět k řešení potravinové otázky ve světě – mimo hranice EU. Kvůli současné ekonomické krizi je o 130 mil. více lidí na světě ohroženo hladem.
- 75% chudobou ohrožené světové populace žije v rurálních oblastech.
- Do roku 2050 – zpomalující trend rostoucí poptávky, přesto potřeba zvýšení produkce o 75%, které je možné dosáhnout přírůstků v produktivitě (z důrazem na zlepšení v rozvojových zemích), využití půdy (hlavně Latinská Amerika a subsaharská Afrika). Lze očekávat dvojnásobný objem exportu z rozvojových zemí.
- Dnes FAO odhaduje 1 mld. hladem ohrožených lidí. Hlad je především důsledkem nedostupnosti potravin, nikoli odrazem nedostatku na světových trzích. Zlepšení situace musí jít ruku v ruce se zvyšováním produkce v rozvojových zemích se současným růstem příjmů obyvatel.

Joris BECKE – prezident CEJA /mladí farmáři/

- Označil proběhlou konzultaci za nedostatečnou stran řešení pro mladé farmáře.
- Demografická situace v zemědělství je alarmující - jen 7% farmářů v EU je mladších 35 let. Několik milionů farmářů odejde do důchodu v příštích 10 letech.
- Hlavní příčiny spatřuje v bariérách podnikání – obtížný přístup k půdě a kapitálu.

- Návrhy na řešení: povinná podpora start-upů v programech rozvoje venkova všech ČS, podpora finančních balíčků (podpora úvěrů) pro mladé farmáře, předvídatelné podnikatelské prostředí.

Marc DUFUMIER – AgroParisTech (FR), Nicolas Hulot Foundation

- Představil relace mezi produktivitou a mezi EU a třetími zeměmi. Přidaná hodnota na pracovníka v EU je v řadě komodit mnohdy 100x vyšší, než v rozvojových zemích. V těchto relacích je nutné rovněž poměřovat přímé a nepřímé náklady na produkci.
- **Rozvojové země mají právo především** na ochranu jejich zemědělské produkce, ochranu před exportem přebytků ze EU.
- **EU by měla hlavně** přeorientovat kvantitu na kvalitu a ochránit vlastní produkci před dovozy např. proteinových krmiv.

Jerzy WILKIN – Varšavská univerzita, PL akademie věd, Institut rozvoje venkova a zemědělství

- Položil 2 základní premisy: **1) Roste význam sociálně-politického aspektu a dialogu k SZP**, kvůli rostoucí množství zboží a služeb SZP, které asociují další kvalitativní hodnoty produkce. Veřejná podpora zemědělců není charitou ani sociálním příspěvkem na kvalitu života, ale příspěvek společnosti na produkci veřejných hodnot. **2) Potravinová bezpečnost EU je základním kamenem potravinové bezpečnosti světa.**

Francesco MANTINO – Italský národní institut zemědělské ekonomiky

- Akcentoval **hlavní výzvy pro venkovské oblasti**: posilování diverzifikace činností v rámci zemědělských aktivit, negativní socio-ekonomický vývoj ve znevýhodněných a vzdálených oblastech.
- Jako hlavní úkoly pro budoucí architekturu SZP označil: odstranění překryvů a duplicit mezi I. a II. pilířem /čl. 68 vs. podpora znevýhodněných oblastí v II.pilíři/, při implementaci opatření v rámci rozvoje venkova lepší cílení opatření a posílení principu regionalizace; silnější integrace mezi ekonomickými cíli a cíli environmentálními a sociálními v rámci jednotlivých opatření.
- Postup od „*farm-competitiveness*“ k „*food-chain a territorial competitiveness*“.
- Koherence PRV s národními ekonomickými a rozvojovými strategiemi jednotlivých ČS, koherence se strukturálními programy.

Aurélie TROUVÉ – AgroSupDijon, viceprezidentka ATTAC (FR)

- Rozvedla téma obhajitelnosti podpor v rámci SZP a udržení míry finanční podpory na SZP z důvodu: potřeby rozvíjení diverzifikace zemědělských aktivit, udržení přijatelné míry nezaměstnanosti na venkově, plnění cílů konvergence regionů v rámci EU.
- V kontextu tržních selhání je nutné zajistit stabilní výši přijatelných cen zemědělských producentů.
- Všechny hlavní zemědělské velmoci světa udržují silnou a regulovanou zemědělskou politiku.
- Komunitární charakter SZP je třeba udržet kvůli zachování rovných podmínek hospodářské soutěže.

Ariel BRUNNER – Birdlife International

- SZP je v centru ekologické krize, které svět nyní čelí. Je nutné ji využít k jejímu řešení.

- Nejefektivnější a nejinovativnější producenti zemědělských produktů v EU jsou subjekty, které požívají nejnižší míry podpory.
- Veřejná podpora pouze na dodatečné náklady spojené s ekologickými aspekty hospodaření a ochranou biodiverzity.

Debata přinesla následující komentáře:

Q (DE): Je nutné rozlišovat rozvoj venkova a zemědělství. 90% lidí žijících ve venkovských oblastech není spjato se zemědělskými aktivitami. Tuto skutečnost je nutné zásadně zohlednit v budoucí podobě 2. pilíře, který bude třeba více zaměřit na většinovou populaci.

Q (FR): Je třeba posílit princip komunitární preference. Posílit význam příspěvku SZP k zaměstnanosti ve venkovských oblastech. Jednotná přímá platba musí být diverzifikována na základě regionálních specifik (speciální platby pro venkovské oblasti), více posílena podmíněnost ve vztahu k ekologickým aspektům produkce. Zajištění produktivního zemědělství napříč celou EU.

Q (IE): Industrializovaná živočišná produkce živěná na dovezené sóje musí být v EU opuštěna, ve prospěch extenzivního hospodaření na pastvinách (ekologie, dovozy, welfare...)

Q: Z dlouhodobého hlediska bychom měli rozvíjet technologie na produkci krmiv pro přežvýkavce z mořských zdrojů.

Q: Bylo by vhodné vyčlenit SZP z jednání o WTO!

Q: SZP by si měla založit reputaci na NON-GMO!

Q (ViaCampesina): Úvahy o SZP se nesmí omezit na přemýšlení EU vs. zbytek světa. Trend by měl směřovat k maximální liberalizaci pravidel v rámci Společných organizací trhu – rozhodující musí být rozhodnutí spotřebitele.

Q (BE): V posledních 40 letech nebyla zaměstnanost jedním z důležitých cílů SZP, což mělo za následek exodus z venkovského prostoru. Nutno přijmout opatření ke zvrácení tohoto trendu.

Q: Je třeba v rámci budoucí SZP začlenit tzv. „solidarity pact“ s rozvojovými zeměmi.

Q: Konkurenceschopnost přichází ruku v ruce s hospodářskou soutěží. V horských oblastech je však nutno přihlížet k cílům zaměstnanosti.

Q: Zemědělci se stále musí přizpůsobovat změnám SZP, požadavek na stabilitu. K dosavadním přínosům SZP k environmentálním otázkám je nutné více publikovat výsledky již dosažené – nezačínáme dnes přeci od nuly. Více biotechnologií v rámci inovací. Míra požadavků na subsidiaritu nesmí začít popírat evropský rozměr SZP.

Q: Solidarita – zajistit skrze SZP život ve venkovských oblastech ve všech místech EU.

Padraig WALSHE – COPA

- Pokud chceme udržet evropský model zemědělství za současného tlaku řetězců na ceny potravin a mít zároveň stále více standardů, nelze to dělat bez přímých plateb.
- Loni poklesly příjmy o 12% a závislost podnikání je plně na přímých platbách
- Zemědělci jsou připraveni ke změnám, ale politiky musí být konzistentní. Nejde, aby DG ENV řikalo, že by EU měla poskytovat prostředky Latinské Americe na ochranu proti odlesňování a zároveň otevírat obchod s Mercosurem, což vede k dalšímu odlesňování.
- Je nezbytné řešit nekalou soutěž s dovoзовými produkty, které neplní vysoké evropské standardy.

Paolo BRUNI – COGECA

- Budoucnost SZP tkví pouze ve vysoké úrovni služeb poskytovaných společnosti.
- Cogeca požaduje: **1)** zlepšení fungování trhu ve smyslu vytvoření nástrojů proti výkyvům trhu; **2)** posílení pozice zemědělců v potravinovém řetězci a **3)** doprovodná opatření k posilování konkurenceschopnosti – podpora sdružování a podpora inovací.

Susanne LANGGHUT – CIAA

- Potravinářský průmysl má zájem o strategické partnerství se zemědělci. 75% EU zemědělské produkce je zpracováváno potravinářským průmyslem v EU.
- Cílem je stabilní dodávka surovin ve vysoké kvalitě a za konkurenceschopné ceny.
- Obchod s komoditami je nezbytností pro zdárné fungování potravinářského průmyslu.
- Rostoucí globální poptávka a tržní výkyvy
- SZP musí být safety-net sloužící ke stabilitě produkce a rovněž vybavena nástroji s cílem stabilizace tržních výkyvů. Předvídatelnost je sice klíčovým slovem, ale tržní orientace musí zase zůstat klíčový přístupem, který nesmí být oslaben.
- Připomněla, že potravinářský průmysl je největším zaměstnavatelem v EU.
- Pokud si někdo myslí, že by měl potravinářský průmysl platit více za suroviny, je nutné si uvědomit sílu a tlak retailu na konkurenceschopné ceny. Potravináři (většina SMEs) nejsou v rovném postavení vůči řetězcům.
- Diversita potravinářské produkce odvíjející se od rozmanité SZP je zásadní devizou, kterou máme a reformou SZP bychom jí neměli ztratit.

Joop STET – CELCAA (obchod)

- legislativní rozdíly mezi EU a třetími zeměmi by měly být lépe komunikovány.

Monique GOYENS – BEUC (spotřebitelé)

- Varovala před směřováním spotřebitelských požadavků s otázkami jako je životní prostředí.
- SZP potřebuje získat těsnější vazbu ke spotřebiteli. Spotřebitel očekává kromě bezpečných potravin zejména pestrou nabídku za přijatelnou cenu.
- Vodítkem by měla být souvislost, že kvalitu určuje spotřebitel.
- Konzistentnost politik je důležitá – zejména směrem k návykům spotřebitelů. Na jednu stranu se velmi utrácí veřejné prostředky za propagaci ovoce a zeleniny, na straně druhé je živočišná výroba mnohem více subvencována prostřednictvím dotační politiky.
- Požadavek na posílenou transparentnost ohledně poskytování informací, ale rovněž stran cenotvorby.

Michael DOWER – ARC2020

- SZP potřebuje radikální řez, zejména stran řešení otázek emisí skleníkových plynů – zachování GAEC, užívání půdy, eroze atd.

Mercedes BRESSO – předsedkyně Výboru regionů

Ve svém vystoupení představila hlavní názory Výboru regionů na budoucnost SZP:

- Podpora regionálních produktů

- Shodné podmínky pro zemědělce
- Větší důraz na zaměstnanost a tvorbu pracovních míst
- Podpora území s horšími přírodními podmínkami (horské oblasti, ostrovy)
- Koherence mezi strukturálními fondy a EAFRD
- Podpora multifunkčního zemědělství
- Řízení na místní úrovni (přístup od spodu, LEADER)

Lutz RIBBE – člen Ekonomického a Sociálního výboru

- Je nezbytné udržet model bezpečného zemědělství, animal welfare a podpory ekologického zemědělství.
 - Nezbytné je podporovat a zachovat diversitu zemědělských systémů v EU.
 - Neměl by být dále podporován historický model při poskytování přímých plateb.
 - Rozpočet SZP musí být více transparentní.
-

Workshop 1 – Potravinová bezpečnost

Jean-Francois SOUSSANA

- Rozmanitost regionů EU stran klimatických, půdních a reliéfních podmínek. Z tohoto důvodu je nutné definovat vhodné faktory a jejich hodnoty k odlišení produkčních oblastí.
- Hranice produktivity - od 90 let EU stagnuje v produktivitě hlavních komodit s výjimkou kukuřice.
- Je třeba silnější propojení k otázkám biodiverzity a hospodaření v rámci ekosystémů k zajištění lepších výsledků a příspěvku k udržitelné potravinové bezpečnosti.

Chris GILBERT – University of Trento (IT)

- Věnoval se otázce potravinové bezpečnosti vs. energetické bezpečnosti. V otázce potravinového zabezpečení EU nemá důvod se domnívat ani do budoucna, na rozdíl od energetických otázek, hrozby nesoběstačnosti. Nicméně zásadní je otázka výkyvů cen na trhu zemědělských komodit. Nicméně například obecně považovaný zásadní výkyv v letech 2006-08 byl menší v letech 1972-74. Statisticky neexistuje důkaz, že by volatilita cen v čase rostla.
- Rovněž zatím neexistuje důkaz, že volatilita je spjata jakkoliv s dopady klimatické změny.
- Doporučení: soběstačnost EU musí být posuzována ve vnějším kontextu, nikoliv interně v rámci EU, politika vůči 3. zemím (hlavně ACP) ukazuje, s výjimkou rýže, reciproční reakci trhů a dopad na volatilitu; rozvoj futures by mohl pomoci k lepší stabilizaci trhů.

Giovanni ANANIA – University of Calabria

- Z veřejné debaty EK vyplývá, že většina veřejnosti stejně jako EP se shoduje na obecné potřebě zajištění základní potravinové bezpečnosti. Z vědeckého pohledu nicméně není důvodu se obávat o potravinovou bezpečnost EU interně.
- Vnější dimenze otázky potravinové bezpečnosti. I v tomto kontextu je nutné posilovat konkurenceschopnost – zejména prostřednictvím 1) **úspor z rozsahu**, 2) **přidanou kvalitou produkce** a 3) **inovativním přístupem**.

- Měli bychom vyvinout nové nástroje SZP, které budou lépe a adresněji řešit otázku konkurenceschopnosti zemědělských a potravinářských podniků v EU.
- Pokud cílem SZP bude zachování všech farmářů, lze stěží hovořit o zvyšování konkurenceschopnosti.

Christiane Lambert – farmářka, víceprezidentka FNSEA

- Potravinová bezpečnost zahrnuje stabilní dodávky v dostatečné kvantitě a kvalitě při zachování principu udržitelnosti. Posílenou ochranou životního prostředí, vnímáním a poptávkou společnosti se z produktů zemědělství stává zboží, které naplňuje socio-ekonomicko-environmentální cíle.
- Podmínky nutné k rozvoji a udržení pozitiv SZP: inovativní přístup, zachování alespoň současné úrovně rozpočtu na SZP v absolutní výši, respektování odlišností a cílů dvoupilířové struktury SZP; lepší řízení volatility cen komodit (nové způsoby regulace trhu a posílení síly zemědělců novými pravidly hospodářské soutěže); posílení EU modelu (sociální aspekty) a jeho propagace v rámci WTO a prosazení vůči třetím zemím.

Debata přinesla následující komentáře:

Q (FR): Proč znovu neaplikovat systém zaručených cen z 60. let, který se osvědčil.

Q (FR): Závislost EU na dovozech proteinu a hnojiv by měla být zohledněna v přístupu k řešení SZP.

Q (PL): Jak zohlednit podporu kvalitní domácí produkci proti dovozům.

Johan SWINNEN – University of Leuven (BE), provedl shrnutí Workshopu 1 k potravinové bezpečnosti

- potravinová bezpečnost je globální problém, pro EU se týká maximálně dostupnosti potravin v dostatečné kvantitě a kvalitě cca 40 mil. lidí.
- EU musí v rámci strategií v boji s chudobou přispívat mj. prostřednictvím funkční SZP. Jako hlavní problematický trend ve světle se jeví silně rostoucí dovoz ze třetích zemí, nicméně v hodnotovém vyjádření se deficit obchodní bilance EU snižuje.
- Pro SZP je v kontextu potravinové bezpečnosti klíčové vyřešit poměr mezi produkčním cílem a environmentálními cíly.
- Stran cenové volatility nelze říci, že by větší globální liberalizace měla zásadní vliv.

Maria Teresa PINTO CORREIA – University of Evora (PT), provedla shrnutí Workshopu 2 – budoucnost společnosti na venkově

- Z diskuse vyplynul požadavek na silnou komunitární politiku rozvoje venkova, nicméně rovněž shoda na nutnosti posílení teritoriálního cílení, silnější regionalizace, lokálního řízení a simplifikace.
- Zlepšení integrace venkovských oblastí službami a přístupem k informacím jsou předpokladem k rovným podnikatelským možnostem a fungování na jednotném trhu.

Peter NOWICKI – Agricultural Economics Research Institute (NL), provedl shrnutí Workshopu 3 – životní prostředí a poskytování veřejných statků v zemědělství

- Řešení otázek životního prostředí je integrální součástí veřejných statků, měla by však zůstat spojitým cílem s produkčním zemědělstvím.
- Důraz na environmentální aktivity může v budoucnu tvořit zásadní příspěvek k řešení zaměstnanosti

- I velké zemědělské podniky s intenzivní produkcí mohou přispívat vhodným dílem k řešení environmentálních otázek.
- Nutné posílit environmentální odpovědnost od využívání půdy ke konzumaci produktů.
- Farmáři mají potenciál být nositeli inovací, nikoliv pouze uživateli.

Workshop 4 - kvalita, diverzita a zdraví spotřebitele

- Tento blok orientovaný na skutečný dopad současných postupů používaných v zemědělství na spotřebitele vycházel z velmi komplexní interakce různých faktorů ovlivňujících kvalitu a nutriční vlastnosti konečného produktu.
- Ukazuje se, že jednostranně orientovaná zemědělská výroba může například při zkrmování pro organismus zvířete nepřirozených látek ve svém důsledku znamenat poměrně závažnou dietetickou disproporci pro finálního konzumenta. V tomto ohledu je diskutabilní rovněž logika, kdy se více ohodnocuje mléko s vysokým obsahem tuku, z pohledu racionální výživy by tomu mělo být naopak.
- Podstatná je osvěta, která se ovšem bez dobře rozpracované strategie a dlouhodobého harmonogramu nemůže jevit jako úspěšná.

David CLARKE – provedl shrnutí Workshopu 4 – kvalita, diverzita, zdraví

- Kvalita je pojem, který definují různé skupiny spotřebitelů různě – některé jsou zaměřeny čistě na bezpečnost, jiné na sociální podmínky produkce, welfare zvířat a mnoho dalších atributů.
- Panuje shoda na potřebě zachovat plnou svobodu volby pro spotřebitele, nicméně je nutné poskytovat dostatečný rozsah nezavádějících informací k umožnění této svobodné volby – to je oblast, kde stále dosti zaostáváme.
- Řada diskutérů zmiňovala, že trh je sám schopen poskytnout stanovení minimálních standardů pro řadu atributů produktů, nicméně v některých attributech panuje obava o jejich nastavení na příliš nízké úrovni a akcentována potřeba stanovit je administrativně.
- Řada příspěvků se zaměřila na potřebu posíleného varování u nezdravých produktů.
- Zazněla i řečnická otázka, zda by se spíše neměla vytvořit Společná potravinová politika, než řešit tyto otázky v rámci diskusí k budoucnosti SZP.
- V diskutovaných otázkách rovněž panuje shoda, že stejné úsilí jako při stanovování by mělo být věnováno řádnému vynucování a kontrole pravidel.

Alessandro SORRENTINO – provedl shrnutí Workshopu 5 – The future role of the CAP in maintaining food production capacity in the EU

- Zachování potravinového produkčního potenciálu patří mezi hlavní cíle SZP, ale v intencích tržních podmínek.
- Produkce potravin je ovlivněna vlivy jako je klimatická změna a vodní management.
- Diskuze byla vedena nad důležitou rolí informací.

Heino VON MAYER – provedl shrnutí Workshopu 6 – The future role of the CAP in maintaining the vitality and making the most of the diversity of rural society

- Hlavním diskutovaným tématem bylo oživení venkovských oblastí a podpora různorodosti venkova.
- S příchodem nových ČS (EU12) je EU více zemědělská, venkovská a více různorodá.

- Vyzdvihován je územní a multisektorový aspekt SZP při identifikaci slabých a silných stránek ve venkovském prostoru.
- SZP by měla zahrnovat horizontální přístup (podpora rozvoje venkova a koordinovanou kohezní politiku) a vertikální přístup (od spodu nahoru, s využitím víceúrovňového řízení a metody LEADER).
- Jako problém byl identifikován fakt, že v současné době nejsme zcela schopni zhodnotit efektivitu vynakládaných prostředků na SZP. Musí být transparentní za co platíme.
- Navrhuje se změna v odůvodňování poskytování dotací z přístupu „jsme ve znevýhodněných oblastech, máme nižší příjmy a proto potřebujeme dotace“ na přístup „hospodaříme v oblastech s vysokou přírodní hodnotou (HNV), cenných z hlediska ŽP, produkujeme veřejné statky, udržujeme environmentální aspekt krajiny a proto potřebujeme dotace“.
- Nezbytné se ukazuje přesné zacílení podpor v rámci rozvoje venkova s využitím dialogu s venkovskými aktéry.
- Skupina se shodla na nutné úpravě terminologie ve vazbě na slovo „aid“, v budoucnu by mělo dojít k rozlišení na dotace, vyrovnávací příspěvek, kompenzaci atd., aby se rozlišilo o jaký typ podpory se jedná.

Allan BUCKWELL – provedl shrnutí Workshopu 7 – The future role of the CAP in preserving the environment and ensuring sufficient provision of public goods in agriculture

- Veřejné statky jsou příležitostí pro farmáře, stále se jich neprodukuje dostatek.
- Diskuse byla vedena nad určením priorit v poskytování veřejných statků a za co je společnost ochotna platit.
- Měla by být zajištěna podpora distribuce veřejných statků jako jsou zemědělské systémy šetrné k ŽP, ekologické zemědělství atd.
- Na druhé straně postupně dochází například k provázání SZP a programů rozvoje venkova, když aspekt animal welfare nachází své místo v podmíněnosti plateb v rámci osy II.
- Jde o to zapojit zemědělce do produkčních systémů od samého počátku a ohodnocovat jejich práci s vědomím konečného výsledku, závislého právě na celé řadě proměnných, ohleduplnou a kvalitní péči o zdraví zvířat a rostlin nevyjímaje. Pronikání takových témat do struktury budoucí podoby SZP bude poměrně obtížné, ale s ohledem na stále rostoucí nároky na zdravou a kvalitní výživu nezbytné.

Workshop 8 – Propagace kvality a rozmanitosti v zásobování potravinami

- Své příspěvky na úvod představila prof. Borec (univerzita v Mariboru), která se zaměřila na oblast označování produkce. Na základě své studie usuzuje, že mezi spotřebiteli je výrazná poptávka po zlepšení systému označování potravin (zeměpisná označení, bio, horský produkt apod.), nicméně chápání těchto označení mohou být rozdílná. Proto je třeba se zaměřit na výchovu spotřebitelů (zajistit dostatečný přístup k relevantním informacím), tím lze rovněž vyvinout tlak na zvyšování kvality a rozmanitosti produkce. Dosažení těchto cílů je ale podmíněno správným rozložením příjmů v potravinovém řetězci, tj. zajištění optimálních podmínek pro producenty.
- Druhým vystupujícím řečníkem byl A. Van Den Brand (Bruges Group – nezávislý neoliberální think-tank), jenž zdůraznil roli ekologického zemědělství, který jako způsob produkce je jediný dlouhodobě udržitelný a šetrný k životnímu prostředí. Ekologické zemědělství má odpovědi na výzvy, kterým bude třeba čelit v budoucnu – nedostatek fosfátu

pro hnojiva, nedostatek proteinových krmiv, požadavky na welfare a zdravotní nezávadnost produkce atd. Nelze zpochybnit potřebu existence konvečního zemědělství, nicméně řadu zlepšení lze čerpat ze zkušeností s ekologickou produkcí. Podpora regionální produkce je také cestou k dosažení výše uvedených cílů.

- V následné diskusi zazněly názory ve směru podpory zvýšení propagace kvalitních produktů (nejen v EU, ale zejména na trzích třetích zemí), vytvoření vhodných nástrojů ke zvyšování informovanosti spotřebitelů, vytvoření specifických podmínek ke zlepšení dostupnosti regionální a lokální produkce (aby si spotřebitel mohl najít své dodavatele, rozvoj prodeje formou online internetového obchodování), zachování určitého stupně protekcionismu (ochrana před dovozy produktů, při jejichž produkci nemusí být dodržována pravidla striktně vyžadována v EU). Názory vystupujících se lišily v požadavku na povinné uvádění původu produktu či surovin, odpovědi by měla přinést reforma politiky kvality. Diskuse o jejím nastavení by měly být provázány i s řešením budoucnosti SZP, cílem je zvýšení konkurenceschopnosti produkce EU.

Xavier GELLYNCK – provedl shrnutí Workshopu 8 – The future role of the CAP in promoting the quality and diversity of food supply

- Diversita venkovského prostoru EU je společným dědictvím a je potřeba dále rozvíjet koncept PDO/PGI.
- Skupina vyjádřila podporu pomoci při vstupu nových regionálních produktů na trh a zajištění výchovy jak spotřebitelů, tak účastníků celého procesu.
- Je nezbytné zajistit podporu regionálních produktů ČS mimo území EU.

Závěr konference shrnul komisař pro zemědělství a rozvoj venkova Dacian CIOLOS:

- Na základě veřejné diskuse a dnešní konference bude provedena analýza a bude vypracováno stanovisko Evropské komise k budoucnosti SZP po roce 2013 na podzim 2010.
- Zavedení spravedlivé SZP směrem k malým farmářům, LFA oblastem, novým ČS.
- Nebude nadále zohledněn historický přístup při určování přímých plateb. Bude brán zřetel spíše na socio-ekonomický a environmentální aspekt.
- Nadále bude podpora směřována do dvou pilířů SZP, I. pilíř je zaměřen na průběžné platby a II. pilíř na vázán na víceleté programování.
- Bude nezbytné zabezpečit podporu farmářům, kteří distribuují veřejné statky a služby.
- Jedním z hlavních cílů reformované SZP bude podpora environmentálních funkcí zemědělství, boj s klimatickými změnami, zachování biodiversity a zachování venkovské krajiny.
- Bude nezbytné zohlednit transparentní přístup mezi řetězci a farmáři.
- Nezbytná je orientace na regionální a místní produkty s územním přístupem k rozdělování podpor. Zajistit podporu různorodosti venkovských oblastí EU.

Diskuse k budoucnosti SZP po roce 2013 bude nadále pokračovat a výsledky budou zveřejňovány na adrese: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en.htm